

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ганета Минкова Минкова

член на Научното жури, назначено със Заповед № 56/20.03.2020 г. на Ректора на ВУЗФ за заемане на академична длъжност „Професор“ в Професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право) за нуждите на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) – София

1. ДАННИ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

Доцент д-р Любка Младенова Ценова е единствен кандидат, който е подал заявление за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“, научна област 3.6 Право, Финансово и данъчно право. Конкурсът е обявен в „Държавен вестник“. Кандидатът е приложил документи съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ).

Преценката на представените документи показва, че са налице условията за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, уредени в ЗРАСРБ.

2. ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Доцент д-р Любка Ценова е родена в София. Завършва висшето си образование през 1973 г. в Юридическия факултет на СУ “Кл. Охридски”.

Работила е по разпределение в продължение на 5 г. като съдия-изпълнител в Софийски районен съд и 6 г. като главен юрисконсулт в Обединение по технически науки на БАН.

В продължение на 7 г. г-жа Любка Ценова работи като главен юрисконсулт в Главно данъчно управление на Министерство на финансите. След това работи две години като „държавен експерт” в Съвета по Законодателство на Министерство на правосъдието. От 2000 г. до 2010 г. работи в Народното събрание в Дирекция „Законодателна дейност и европейско право”, последователно като началник отдел „Европейско право” и след това и като директор на същата дирекция.

След успешно издържан конкурс през 1986 г., в продължение на 5 г. работи като гл. асистент в катедра по „Правни науки” в Стопанска академия „Д.А. Ценов”- Свищов.

Паралелно с работата си като държавен служител тя не е прекъсвала преподавателската си дейност. Тя е дългогодишен преподавател с 31 годишен стаж.

В периода 1992 - 2005 г. е била хонорувана асистент по дисциплината „Данъчно право” в юридическите факултети на Бургаския свободен университет, на Нов български университет, на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, на Югозападния университет „Неофит Рилски” – Благоевград.

От 1996 г. и до 2012 г. е хонорувана преподавала по дисциплината „Данъчно право” към Центъра за икономически и управленски науки на Бургаския свободен университет.

От 1 февруари 2011 г. г-жа Любка Ценова работи като преподавател в МВБУ – Ботевград, първоначално като главен асистент, а след успешно проведен конкурс през 2012 г. заема академичната длъжност „доцент“.

От 2007 г. до края на февруари 2019 г. е хонорувана преподавател по дисциплината „Трудово и осигурително право” във Висшето училище по застраховане и финанси – София. От 5 март 2019 г. и до момента Любка

Ценова е редовен преподавател, заемащ академичната длъжност „доцент“, във ВУЗФ - София.

Доцент д-р Любка Ценова е специализирала в OECD Европейски център за коопериране и икономическо развитие, Център за обучение по данъчно облагане – Виена, в Министерство на финансите на САЩ по проект за техническа помощ към Департамента по данъчна администрация – Вашингтон. Тя е провела стаж и в IBFD – Международно бюро за данъчна информация - Холандия през 2001 г., 2005 г. и през 2008 г. Също така е участвала в обучения в Европейския парламент, Долната камара на Холандския парламент, Парламентите на Унгария, Чехия и Естония. През 2002 г. е завършила съкратен курс по европейско право към Колежа на Европа, Брюж, Белгия.

За времето от последната хабилитация доц. д-р Любка Ценова има активна научна дейност, изразяваща се в значителен брой научни публикации в български и чуждестранни издания в областта на данъчното производство, косвените данъци и влиянието на правото на ЕС върху вътрешното данъчно законодателство.

3. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНИ ПУБЛИКАЦИИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА

Доцент д-р Любка Ценова е представила списък с научни трудове, които са публикувани след процедурата за присъждане на академичната длъжност „доцент“ през месец януари 2012 г. Това е видно от представения общ списък на публикациите, които представляват: 1 монография, една книга, един учебник, 7 научни статии и 4 научни съобщения, публикувани на български и английски език.

3.1. Монография „Жалбата в данъчното производство“

В монографията „Жалбата в данъчното производство“ кандидатът се стреми да запълни една празнота в научното разработване на правната природа на жалбата в производството по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс /ДОПК/. Въпросите на жалбата в производството по административно обжалване не са били обект на самостоятелно цялостно изследване, поради което в монографията се разглежда правна материя от новаторска гледна точка.

В монографията се изследват основни въпроси на производството по обжалване по административен ред на ревизионни актове съгласно ДОПК. Производството се образува с подаване на жалбата от задълженото лице, като са изследвани формата и съдържанието на жалбата с анализ на нейните задължителни реквизити.

Изследвани са правомощията на органа, който възлага ревизията, ревизиращите органи и органите, които издават ревизионния акт, а също така на Директора на Дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ към Централно управление на НАП в производството по обжалване ревизионни актове по административен ред. Другата страна в производствата – ревизираното лице, което е жалбоподателя във фазата на обжалване, също е обект на анализ.

Като приноси моменти в монографията могат да бъдат открити следните предложения:

а/ за дефиниране на понятието „жалба“ за целите на данъчното производство;

б/ за удължаване на сроковете за подаване на жалби с цел уеднаквяване с реда, предвиден в държавите членки;

в/ за подобряване на правната уредба, уреждаща правомощията на Директора на Дирекция „ОДОП“, както и правната уредба, отнасяща се за

Дирекцията „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“, като административна структура.

В сравнително-правен аспект е разгледана регламентацията на производството по обжалване на данъчни актове в 31 държави: държавите-членки на Европейския съюз, Обединеното кралство Великобритания, Русия, Китай и Турция. Въз основа на официална справка от НАП са приложени статистически таблици отнасящи се за броя на подадените жалби в НАП и резултатите от обжалването им за периода 2015-2018 г. В този смисъл монографията има не само теоретично, но и практическо значение.

3.2. Монография „Данъчно облагане – съвременни тенденции“

В монографията „Данъчно облагане – съвременни тенденции“ е разгледано влиянието на данъчната политика на ЕС върху формирането на данъчната политика на Република Българи. Посочена е необходимостта от юридически поглед върху посочената тематика поради факта, че обикновено изброените проблеми са теми на научните изследвания на икономисти.

През последните две десетилетия в икономическия и политическия живот на страната настъпиха съществени изменения и това има за последица коренна промяна във възгледите за мястото, значението и ролята на данъците.

В монографията на кандидата е изразено мнение относно новите теоретични схващания за съдържанието на данъка като понятие в държавите в преход към пазарна икономика след настъпилите политически и икономически промени от края на 80-те години на миналия век.

Авторът прави анализ на актуалните предложения на ЕС за борба с „агресивното данъчно облагане“, с цел ограничаване до минимум на щетите, които то причинява на приходната част на бюджетите на държавите членки и на бюджета на ЕС като цяло.

В монографията е изследван институтът на обезпечаване изпълнението на данъчни вземания. От гледна точка на държавата като активен субект на правоотношението, той е разгледан като институт за обезпечаване изпълнението на данъчни вземания, а от гледна точка на данъчно задължените лица, е разгледан като институт за обезпечаване на изпълнението на данъчни задължения.

Отделно внимание е отделено на лихвата като способ за обезпечаване изпълнението на данъчни задължения. За пълнота са посочени и способите, прилагани за обезпечаване изпълнението на данъчни вземания. Направени са предложения *de lege ferenda*. Въпросът, свързан с мястото и ролята на лихвата в обезпечителното производство, е бил в полезрението на научния интерес на кандидата в статията „Значението и ролята на лихвата като финансов инструмент, Дванадесета международна научна конференция на младите учени, проведена през 2016 г., в УНСС, на тема: "Икономиката на България и Европейския съюз: наука и бизнес", Финансово-счетоводния факултет на УНСС. Посочената статия също е представена за участие в конкурса.

Приносен момент в монографията е изследването за ролята на съда като тълкувател на закона, освен като него приложител. Изследвани са тенденциите за признаване на силата на прецеденти на решенията на Върховните съдилища по данъчни дела в редица държави членки в преход към пазарна икономика, по подобие на прецедентния характер на решенията на Съда на ЕС. Кандидатът повдига тази проблематика и като дискуссионен този въпрос.

3.3. Книга „Европейско данъчно право“

Това е учебник, който е в основата на дисциплината „Данъчно право на ЕС“. В книгата се изясняват мястото, ролята и значението на общностното данъчно право и влиянието му върху вътрешното данъчно право на държавите членки. Разгледани са източниците на данъчното право на ниво ЕС и е изяснено тяхното влияние.

3.3. Научни статии и доклади

В редица от представените научни статии и доклади кандидатът е поставил на обсъждане различни аспекти и тенденции на развитието на националното и европейското данъчно законодателство. Изследваните са подходите и методите, които данъчната политика на България трябва да следва, за да отговори на предизвикателствата, свързани с глобализацията на икономическите процеси.

В други доклади от научни конференции кандидатът разглежда правните аспекти на електронните пари като нов способ за набиране на капитал и модернизирването на ДДС за целите на трансграничната електронна търговия между предприятия и потребители. Изследват се правата и задълженията на данъчнозадължените лица и държавата, както и резултатите, които се очакват от въвеждане на новите подходи в данъчното облагане.

3.4. Научни съобщения

Научните съобщения имат за цел да предоставят информация на фирмите и гражданите от другите държави за развитието на българското данъчно законодателство, неговите специфични особености и отговорът му на новите европейски и световни тенденции в областта на данъчното облагане.

3.5. Участие в проекти

Видно от представената справка, доцент д-р Любка Ценова е участвала като експерт в разработването на редица проекти.

НАУЧНИ ПРИНОСИ

Научните приноси бяха посочени във връзка с разглеждането на отделните представени за рецензиране научни трудове на кандидата, но може да бъде обобщено следното:

Приносите за науката на кандидата могат да бъдат определени като значителни. Поставена е основата за дискусия за значението на жалбата като волеизявление, поставящо началото на основно производство в данъчния процес. В тази връзка са направени редица предложения за промени в данъчното законодателство.

Изследвани са съвременните виждания за мястото и ролята на данъците, изведени са съвременни цели на данъчната политика и са изследвани съвременните тенденции в данъчната политика на ЕС.

Анализирани са и новите виждания на ЕК в борбата за преодоляване на данъчните измами и заобикаляне на плащането на данъци.

Значимостта на научните трудове на доц. д-р Любка Ценова се доказват и от броя на цитиранията. В представения списък с 18 цитирания са посочени такива от български и чуждестранни автори.

6. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Като член на журито по конкурса за професор нямам бележки по отношение на научната и изследователската дейност на доц. д-р Любка Ценова. Препоръчвам на кандидата да продължи научните си изследвания и публикации в областта на данъците и данъчното облагане.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените научни трудове “Жалбата в данъчното производство“ и “Данъчно облагане - съвременни тенденции” изпълнява изискванията на чл. 29, ал. 1, т. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България. Те не повтарят тематично представения за придобиване на образователната и научна степен "доктор" дисертационен труд „Правен режим на данъка върху добавената стойност“, както и монографичния труд за заемане на академичната длъжност "доцент" на тема: „Актуални правни аспекти на акцизите - европейски измерения”.

На основание на научните приноси и преподавателската практика предлагам Научното жури да предложи на Академичния съвет при Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) – София, доцент д-р Любка Младенова Ценова да бъде назначена на академичната длъжност „професор”.

Гр. София

С уважение:

/проф. д-р Ганета Минкова/